

České děti a mládež jako čtenáři 2017 [1]

Autor:

- [HOŠKOVÁ, Kateřina](#) [2]

Číslo:

- [2019, ročník 28, číslo 2](#) [3]

Rubrika:

- [Recenze](#) [4]

Klíčová slova:

- [čtení](#) [5], [děti](#) [6], [průzkumy](#) [7], [publikace](#) [8]

FRIEDLAENDEROVÁ, Hana, Irena PRÁZOVÁ, Hana LANDOVÁ a Vít RICHTER. *České děti a mládež jako čtenáři 2017*. 1. vyd. Brno: Host, 2018. 150 s. ISBN 978-80-7577-804-8, 978-80-7050-701-8.

Autoři Hana Friedlaenderová, Hana Landová, Irena Prázová a Vít Richter předkládají publikaci, v níž jsou shrnuty výsledky průzkumu dětského čtenářství, který proběhl v roce 2017 a navazuje na výzkum z roku 2013/14. Kniha je ohlédnutím za tím, co se za posledních čtyři až pět let změnilo v dětském čtenářství.

Autoři se dlouhodobě zabývají dětmi a mládeží a jejich vztahem ke čtení, informační gramotností a možnostmi vzdělávání a rozvoje čtenářství. Předkládaná publikace se detailně zabývá výsledky výzkumu, a to ve třech věkových kategoriích, jimiž jsou mladší školní děti ve věku 6–8 let, starší děti ve věku 9–14 let a mládež ve věku 15–19 let.

Čtenář je v úvodu seznámen s metodikou výzkumu, v níž jsou popsány základní výzkumné okruhy a definován výzkumný vzorek. Dozvíme se tak, kolik bylo respondentů a jaké výzkumné metody byly použity. Stručné shrnutí metodiky je užitečným úvodem, který usnadňuje orientaci v další části, která již detailně rozebírá jednotlivé okruhy.

Zajímavým sdělením je, že kromě kvantitativního výzkumu probíhaly také individuální hloubkové rozhovory s dětmi, rodiči a mládeží ve věku 6–19 let; v knize jsme seznámeni i se scénářem rozhovorů.

V následujících osmi kapitolách jsou již podrobně prezentovány výsledky výzkumu, a to nejen pomocí grafického znázornění, ale také slovním a srozumitelným zhodnocením výsledků v jednotlivých kategoriích. První okruh se týká volného času dětí a čtenářství, rozebírá organizovaný a neorganizovaný čas dětí a reflektuje vnímání četby knih jako přínosného způsobu trávení volného času. Dotazování v této oblasti jsou také rodiče; v kapitole se dočteme, jak vnímají aktivity dětí z hlediska trávení volného času. Další kapitola se věnuje čtenářskému zázemí v rodině. Shrnuje poznatky o tom, zda a jak se ke čtení staví rodiče, popř. rodina, jak děti ovlivňují a motivují. Dále se výzkum zabýval názory dětí na čtení knih, zkoumal, jakou roli hraje kniha a čtení v jejich životě, proč čtou či nečtou, jak se vidí jako čtenáři. Výběr knih, jejich žánry a knihy přečtené v posledním roce jsou tématem dalšího okruhu výzkumu. Respondenti sdělují, kde knihy získávají, jaké jsou jejich oblíbené žánry, podle čeho vybírají knihy v knihovně apod. Další kapitola shrnuje vztah dětí a mládeže k elektronickým knihám a audioknihám a dále se detailněji seznamujeme se vztahem

k povinné a doporučené četbě ve škole. Za pozornost stojí rovněž zjištění vztahující se k souvislosti mezi čtenářstvím a prospěchem ve škole. Posledním okruhem výzkumu jsou knihovny v životě dětí.

Kapitoly jsou strukturovány přehledně a logicky tak, aby čtenář i ze záplavy grafů a čísel získal představu o výsledcích výzkumu. Každý okruh nejdříve detailně prezentuje výsledky v jednotlivých věkových kategoriích uvedením otázky a věku respondentů. Na konci každé kapitoly je pak užitečné shrnutí výsledků a zjištěné závěry, což je pro ty, kdo se nechtějí prokousávat čísly, asi nejzajímavější část publikace. Součástí jsou také doslovné citáty odpovědí respondentů, které dokreslují autenticitu výzkumu. Najdeme zde také částečné srovnání s výzkumem v roce 2014, který byl poněkud odlišný, nicméně v určitých oblastech je zajímavé se podívat na posun či změnu za dobu mezi dvěma realizovanými výzkumy.

Součástí knihy jsou i přílohy, a to výběrový soubor respondentů v jednotlivých kategoriích, celý vzorek respondentů a plné znění dotazníku pro děti od šesti do osmi let.

Publikace je jistě podnětným náhledem do problematiky dětského čtenářství v současné době. Tento výzkum nicméně nepřináší (a asi ani nemá přinášet) nějaká revoluční zjištění; závěry jednotlivých okruhů spíše potvrzují to, co je již víceméně známo. Pozitivním zjištěním může být to, že se vztah dětí k četbě od výzkumu z roku 2014 nezhoršil. Pro rodiče dětí, knihovníky i učitele může publikace být užitečným vodítkem, které naznačí, na co se při komunikaci s dětmi zaměřit, jak přistupovat k četbě dětí, jaká témata volit, jak děti ve čtení podporovat a motivovat.

URL zdroje: <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/prohlizet-cisla/2019-rocnik-28-cislo-2/ceske-deti-mladez-jako-ctenari-2017>

Odkazy

[1] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/prohlizet-cisla/2019-rocnik-28-cislo-2/ceske-deti-mladez-jako-ctenari-2017>

[2] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/autori/hoskova-katerina>

[3] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/prohlizet-cisla/2019-rocnik-28-cislo-2>

[4] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/rubriky/recenze>

[5] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/klicova-slova/cteni>

[6] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/klicova-slova/deti>

[7] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/klicova-slova/pruzkumy>

[8] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/klicova-slova/publikace>